

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2022.

САДРЖАЈ

	Страна
Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај независног ревизора	2 - 4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о добити или губитку	6
Извјештај о свеобухватној добити	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8 - 9
Извјештај о новчаним токовима	10 - 11
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 83
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне рачуноводствене политике	
4 Аранжман валутног одбора	
5 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
6 Управљање финансијским ризицима	
7 Готовина у страним валутама	
8 Депозити код иностраних банака	
9 Специјална права вучења у ММФ-у	
10 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
11 Монетарно злато	
12 Дужнички инструменти по амортизованом трошку	
13 Остала имовина	
14 Некретнине и опрема	
15 Нематеријална имовина	
16 Остала улагања	
17 Новчанице и кованице у оптицају	
18 Депозити банака	
19 Депозити Владе и осталих јавних институција	
20 Резервисања	
21 Остале обавезе	
22 Нето каматни приходи	
23 Нето приходи од накнада и провизија	
24 Нето реализовани (губици) / добити од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
25 Нето реализовани добити од продаје монетарног злата	
26 Нето (губици) од курсних разлика	
27 Нето умањење вриједности на финансијску имовину	
28 Остали приходи	
29 Трошкови особља	
30 Административни и остали оперативни трошкови	
31 Трошкови производње новчаница и кованица	
32 Расподјела годишње нето добити	
33 Капитал	
34 Новац и новчани еквиваленти	
35 Трансакције са повезаним лицима	
36 Ванбилансни депозити	
37 Чланство БиХ у ММФ-у	
38 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
39 Догађаји после датума извјештавања	

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за финансијске извјештаје, који су припремљени у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања. Управни одбор разматра финансијске извјештаје и надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке Босне и Херцеговине.

У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет који се састоји од три независна члана. Ревизорски комитет прегледа годишње финансијске извјештаје, након чега се исти разматрају и одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Предсједништву Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2022. годину су ревидирани од стране независних ревизора Централне банке Босне и Херцеговине ERNST & YOUNG д.о.о. Сарајево и ERNST & YOUNG д.о.о. Љубљана и њихов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизори имају пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

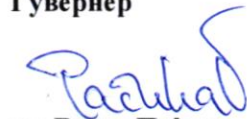
Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 83 су одобрени од стране Управног одбора 30. марта 2023. године.

др Сенад Софтић

Предсједавајући Управног одбора

Гувернер

мр Весна Паћука

Руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (Централна банка), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембар 2022., извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за тада завршену годину, те напомене уз финансијске извјештаје, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и фер презентују финансијски положај Централне банке на дан 31. децембар 2022. и њену финансијску успјешност, те њене новчане токове за тада завршену годину у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Обавили смо нашу ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима (МРевС-има). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у нашем извјештају у одјељку о одговорностима ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо од Централне банке у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Босни и Херцеговини и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима и ИЕСБА Кодексом.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо добили довољни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење.

Одговорности Управе, Управног одбора и Ревизорског комитета за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са МСФИ и за оне контроле за које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који су без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјењивање способности Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању, објављивање, ако је примјењиво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако Управа или намјерава ликвидирати Централну банку или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Управни одбор је одговоран за надгледање процеса финансијског извјештавања којег је установила Централна банка. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке и издати ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с МРевС-има увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услед преваре или грешке и сматрају се значајни ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су dostatни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услед преваре је већи од ризика насталог услед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворења, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Централне банке.
- оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створила Управа.
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељено на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Централна банка прекине с настављањем пословања по временски неограниченом пословању.
- оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја (наставак)

Ми комуницирамо с Управним одбором и Ревизорским комитетом у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и у вези са значајним недостацима у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

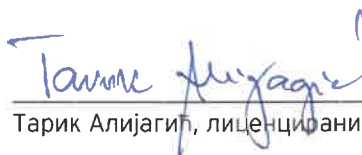
Ми такође дајемо изјаву Управном одбору и Ревизорском комитету да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независности и да ћемо комуницирати с њима о свим односима и другим питањима за која се може разумно сматрати да утичу на нашу независност, као и, гдје је примјењиво, о повезаним заштитама.

Данијела Мирковић, прокуриста

Ernst & Young d.o.o. Сарајево
Врбања 1 (SCC – Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

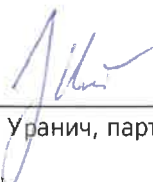
Сарајево, 30. март 2023. године

Тарик Алијагић, лиценцирани ревизор

Ernst & Young d.o.o. Сарајево
Врбања 1 (SCC – Sarajevo City Center)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 30. март 2023. године

Јанез Уранич, партнер

Ernst & Young d.o.o. Љубљана
Дунајска цеста 111
1000 Љубљана
Република Словенија

Љубљана, 30. март 2023. године

ERNST & YOUNG
Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 3

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	31. децембар 2022.	На дан 31. децембар 2021.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	7	572.020	469.585
Депозити код иностраних банака	8	8.273.200	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	9, 37	149	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	10	5.887.589	11.629.592
Монетарно злато	11	160.040	301.987
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	12	1.172.862	-
Остала имовина	13	19.280	16.927
Некретнине и опрема	14	48.535	50.177
Нематеријална имовина	15	844	983
Остала улагања	16	27.813	27.813
		16.162.332	16.444.042
УКУПНО ИМОВИНА			
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	17	7.436.097	6.923.818
Депозити банака	18	7.217.387	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	19	958.245	1.429.596
Резервисања	20	897	1.406
Остале обавезе	21	4.301	8.162
Укупно обавезе		15.616.927	15.582.599
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		520.405	836.443
Укупно капитал	33	545.405	861.443
		16.162.332	16.444.042
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		16.162.332	16.444.042

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2022.	2021.
Каматни приходи		78.832	55.568
Каматни расходи		(39.026)	(45.420)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	22	39.806	10.148
Приходи од накнада и провизија		22.704	20.970
Расходи од накнада и провизија		(791)	(813)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	23	21.913	20.157
Нето реализовани (губици) / добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	24	(63.470)	4.949
Нето реализовани добици од продаје монетарног злата	25	60.014	-
Нето (губици) од курсних разлика	26	(42)	(486)
Нето умањење вриједности на финансијску имовину	27	(924)	(426)
Остали приходи	28	850	1.402
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		58.147	35.744
Трошкови особља	29	(18.622)	(19.669)
Административни и остали оперативни трошкови	30	(6.991)	(6.514)
Трошкови производње новчаница и кованица	31	(3.732)	(4.143)
Трошкови амортизације	14,15	(2.903)	(2.521)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(32.248)	(32.847)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	32	25.899	2.897

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

		За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	Напомена	2022.	2021.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		25.899	2.897
Остали свеобухватни (губитак) / добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	10	(365.150)	(129.592)
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1., 27	(239)	330
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	24	63.470	(4.949)
		(301.919)	(134.211)
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	11	19.996	10.426
Рекласификација у добит или губитак од продаје монетарног злата	25	(60.014)	-
		(40.018)	10.426
Укупно остали свеобухватни (губитак)		(341.937)	(123.785)
УКУПНО СВЕОБУХВАТНИ (ГУБИТАК) ЗА ГОДИНУ		(316.038)	(120.888)

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2022. године	25.000	158.914	98.129	31.300	548.100	836.443	861.443
Укупно свеобухватни (губитак) / добит за годину	-	(301.919)	(40.018)	-	25.899	(316.038)	(316.038)
Нето добит за годину (напомена 32)	-	-	-	-	25.899	25.899	25.899
Остали свеобухватни (губитак)	-	(301.919)	(40.018)	-	-	(341.937)	(341.937)
Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	(365.150)	-	-	-	(365.150)	(365.150)
Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	(239)	-	-	-	(239)	(239)
Нето реализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак по основу продаја	-	63.470	-	-	-	63.470	63.470
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	19.996	-	-	19.996	19.996
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата пренесене у добит или губитак по основу продаје	-	-	(60.014)	-	-	(60.014)	(60.014)
Стање на дан 31. децембар 2022. године	25.000	(143.005)	58.111	31.300	573.999	520.405	545.405

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2021. године	25.000	293.125	87.703	31.300	545.203	957.331	982.331
Укупно свеобухватни (губитак) / добит за годину	-	(134.211)	10.426	-	2.897	(120.888)	(120.888)
Нето добит за годину (напомена 32)	-	-	-	-	2.897	2.897	2.897
Остали свеобухватни (губитак) / добит	-	(134.211)	10.426	-	-	(123.785)	(123.785)
Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	(129.592)	-	-	-	(129.592)	(129.592)
Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	330	-	-	-	330	330
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак по основу продаја	-	(4.949)	-	-	-	(4.949)	(4.949)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	10.426	-	-	10.426	10.426
Стање на дан 31. децембар 2021. године	25.000	158.914	98.129	31.300	548.100	836.443	861.443

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

		За годину која је завршила 31. децембра	
Напомена		2022.	2021.
У хиљадама КМ			
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		25.899	2.897
Прилагођено за:			
Каматне приходе	22	(78.832)	(55.568)
Каматне расходе	22	39.026	45.420
Нето умањење вриједности на финансијску имовину	27	924	426
Нето реализоване губитке / (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	24	63.470	(4.949)
Нето реализоване (добитке) од продаје монетарног злата	25	(60.014)	-
Нето губитке од курсних разлика	26	42	486
Приходе од донација		(3)	(6)
Нето (смањење) / повећање у резервисањима	20, 29	(327)	171
Нето губитке / (добитке) од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине		3	(56)
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	28	(721)	(1.297)
Амортизацију	14, 15	2.903	2.521
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(7.630)	(9.955)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
(Повећање) / смањење орочених депозита код иностраних банака		(566.900)	635.115
Смањење / (повећање) дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		5.376.853	(2.157.869)
(Повећање) дужничких инструмената по амортизованом трошку		(1.173.087)	-
Смањење монетарног злата		161.943	-
(Повећање) остале имовине		(1.601)	(3.975)
Повећање новчаница и кованица у оптицају	17	512.279	751.361
(Смањење) / повећање депозита банака		(1.336)	1.320.973
(Смањење) / повећање депозита Владе и осталих јавних институција		(471.351)	532.552
(Смањење) / повећање осталих обавеза		(3.885)	4.154
Исплате по основу резервисања	20	(182)	(179)
Наплаћена камата		75.142	53.070
Плаћена камата		(39.026)	(45.100)
Нето новац од оперативних активности		3.861.219	1.080.147
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		-	57
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	14, 15	(1.125)	(3.888)
Примљена дивиденда		721	1.297
Нето новац од инвестиционих активности		(404)	(2.534)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2022.	2021.
Нето ефекти умањења вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		(894)	(184)
Нето ефекти курсних разлика на новац и новчане еквиваленте		(14)	(391)
Нето повећање новца и новчаних еквивалената		3.859.907	1.077.038
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		3.986.726	2.909.688
Новац и новчани еквиваленти на крају године	34	7.846.633	3.986.726

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт државе Босне и Херцеговине („БиХ“). Њено оснивање, организација и операције су дефинисани Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, број: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 и 32/07 („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини („Устав БиХ“).

Централна банка је основана 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале у Брчком и на Палама. Филијала Пале је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, адреса Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте тако што издаје домаћу валуту у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумева да се домаћа валута издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје конвертибилну марку (KM) за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Гарантована конвертибилност домаће валуте и потпуно покриће монетарне пасиве конвертибилним девизним резервама по аранжману валутног одбора су примарни циљеви Централне банке. Све активности и операције Централне банке се предузимају како би се остварили законски постављени циљеви и задаци односно очувала стабилност домаће валуте у складу са правилом валутног одбора и нису ни у једном моменту усмјерени ка максимизацији профита.

Задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање званичним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од институција и јавних агенција БиХ, ентитетских институција и агенција и депозита од домаћих банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама по питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета БиХ, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се гувернеру. Гувернер је председавајући Управног одбора и председавајући Управе.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

На датуме извјештавања, чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	председавајући
мр Шериф Исовић	члан
др Радомир Божић	члан
др Драган Кулина	члан
др Данијела Мартиновић	члан

Несметано и континуирано извршавање законске улоге, основних задатака и функција Централне банке у складу са Законом о Централној банци и њеним важећим актима је јединствен став постојећег Управног одбора до именовања новог сазива Управног одбора од стране Предсједништва Босне и Херцеговине.

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Жељко Марић	вицегувернер (од 16. августа 2021. године)
мр Марко Видаковић	вицегувернер (од 1. марта 2022. године)
Желимира Распудић	вицегувернер (до 30. јуна 2021. године)
др Милица Лакић	вицегувернер (до 11. августа 2021. године)

Ревизорски комитет процјењује свеукупну адекватност и ефективност процеса финансијског извјештавања Централне банке, врши преглед финансијских извјештаја прије њиховог разматрања и одобрења од стране Управног одбора, као и надзор процеса спољне ревизије годишњих финансијских извјештаја и процеса избора независних ревизора Централне банке. Надзорне функције Ревизорског комитета подразумијевају и надзор оквира управљања ризицима и система интерних контрола, надзор функције усклађености пословања и надзор функције интерне ревизије.

На датуме извјештавања, чланове Ревизорског комитета Централне банке чине:

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	председавајући (од 1. јануара 2022. године), члан (до 31. августа 2021. године)
др Дијана Тавар	члан (од 1. јануара 2022. године)
др Васиљ Жарковић	члан (од 1. марта 2022. године)
др Мила Гацић	председавајућа (до 31. августа 2021. године)
Радомир Репија	члан (до 31. августа 2021. године)

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о околностима у којима се одвијало пословање Централне банке у 2022. години објављено је у напомени 3.13.

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Финансијски инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у државној валути БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, осим сљедећих измијењених МСФИ-јева које је Централна банка усвојила од 1. јануара 2022. године:

- **МСФИ 3 Пословне комбинације; МРС 16 Некретнине, постројења и опрема; МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина као и годишња побољшања 2018 - 2020 (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње периоде извјештавања који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године, уз дозвољену ранију примјену. ОМРС је издао измјене МСФИ уског обима на сљедећи начин:

- **МСФИ 3 Пословне комбинације (Допуне)** ажурира референцу у МСФИ 3 из претходне верзије Концептуалног оквира за финансијско извјештавање ОМРС-а према постојећој верзији издатој у 2018. години, без значајног мијењања рачуноводствених захтјева за пословне комбинације.
- **МРС 16 Некретнине, постројења и опрема (Допуне)** забрањује да субјект од трошкова некретнина, постројења и опреме одбије износе примљене по основу продаје предмета произведених док субјект припрема средство за његово кориштење. Умјесто тога, субјект ће признати такав приход од продаје и повезане трошкове у извјештају о добити или губитку.
- **МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (Допуне)** наводи које трошкове субјект укључује у одређивање трошкова испуњавања уговора у циљу процјене да ли је уговор штетан.
- **Годишња побољшања 2018 - 2020** доводе до мањих измјена у МСФИ 1 Прва примјена Међународних стандарда финансијског извјештавања, МСФИ 9 Финансијски инструменти, МРС 41 Пољопривреда и Илустративни примјери за МСФИ 16 Најмови.

Измјене нису имале утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду (наставак)

- **МСФИ 16 Најмови - COVID-19 олакшице за најмопримце након 30. јуна 2021. године (Допуна)**

Измјена се примјењује на годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. априла 2021. године, уз дозвољену ранију примјену, укључујући и финансијске извјештаје који још нису одобрени за објављивање на датум издавања ове допуне. У марту 2021. године, ОМРС је измјенио услове практичних изузетака од захтјева МСФИ 16 који најмопримцима обезбјеђују ослобађање од примјене смјерница МСФИ 16 о модификацијама уговора о најму, које се односе на олакшице које су настале као директна посљедица пандемије COVID-19. Након допуне, практични изузеци се сада примјењују на олакшице за најам за које свако смањење плаћања најма утиче само на плаћања која првобитно доспијевају 30. јуна 2022. године, под условом да су испуњени други услови за примјену практичног изузетка.

Измјене нису имале утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису на снази за годину која завршава 31. децембра 2022. године и нису раније усвојени од стране Централне банке:

- **МРС 1 Презентација финансијских извјештаја и МСФИ Извјештај из праксе 2: Објављивање рачуноводствених политика (Допуне)**

Измјене и допуне ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене дају смјернице о примјени концепта процјене материјалности на објављивање рачуноводствених политика. Посебно, измјене МРС 1 замјењују захтјев за објављивањем „значајних“ рачуноводствених политика са захтјевом за објављивањем „материјалних“ рачуноводствених политика. Такође, упутства и илустративни примјери су додати у Извјештај из праксе како би помогли у примјени концепта материјалности приликом доношења процјена о објављивању рачуноводствених политика. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 8 Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и погрешке: Дефиниција рачуноводствених процјена (Допуне)**

Измјене ступају на снагу за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену и примјењују се на промјене у рачуноводственим политикама и промјене рачуноводствених процјена које се дешавају на или након почетка тог периода. Измјенама се уводи нова дефиниција рачуноводствених процјена, дефинисаних као новчани износи у финансијским извјештајима који су предмет несигурности при одмјеравању. Такође, допунама се појашњава шта су промјене у рачуноводственим процјенама и како се оне разликују од промјена рачуноводствених политика и исправки грешака. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МРС 12 Порез на добит: Одгођени порез који се односи на имовину и обавезе произашле из једне трансакције (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене сужавају обим и дају наредна појашњења у вези са изузетком за почетно признавање према МРС 12 и прецизирају како субјекти треба да обрачунавају одложени порез у вези са имовином и обавезама које проистичу из једне трансакције, као што су најмови и обавезе враћања у првобитно стање. Измјене и допуне појашњавају да када су плаћања којима се измирује обавеза одбитна за пореске сврхе, ствар је просуђивања, узимајући у обзир важећи порески оквир, да ли се такви одбици могу за пореске сврхе приписати обавези или повезаној компоненти имовине. Према измјенама, изузетак од почетног признавања се не примјењује на трансакције које при почетном признавању доводе до једнаких опорезивих и одбитних привремених разлика. Примјењује се само ако признавање унајмљеног средства и обавезе најма (или обавезе за враћање имовине у првобитно, укључујући са том обавезом повезано средство) доведе до опорезивих и одбитних привремених разлика које нису једнаке. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби (наставак)

- **МРС 1 Презентација финансијских извјештаја: Класификација обавеза на текуће или дугорочне (Допуне)**

Измјене и допуне су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примјену, и обавезу да се примјењују ретроспективно у складу са МРС 8. Циљ измјена је да разјасни принципе у МРС 1 за класификацију обавеза на текуће и дугорочне. Измјенама је појашњено значење права на одлагање измирења обавеза, услов да ово право постоји на крају извјештајног периода, да намјера менаџмента не утиче на класификацију на текуће и дугорочне обавезе, да опције друге уговорне стране које би могле да доведу до измирења обавеза преносом сопствених instrumenata капитала субјекта не утичу на класификацију на текућу и дугорочну обавезу. Такође, измјене и допуне прецизирају да само ковенанте са којима субјект мора бити усклађен на или прије датума извјештавања могу утицати на класификацију обавезе. Додатна објављивања су такође потребна за дугорочне обавезе које произилазе из кредитних аранжмана који су предмет усаглашености са ковенантима у року од дванаест мјесеци након датума извјештавања. Ове измјене још увијек нису усвојене од стране ЕУ. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **МСФИ 16 Најмови: Обавезе по основу продаје и повратног најма (Допуне)**

Измјене су на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене и допуне имају за циљ да побољшају захтјеве које продавац-најмодавац користи у одмјеравању обавезе за најам која произилази из трансакције продаје и повратног најма у МСФИ 16, док се не мијења рачуноводствени третман најма који није у вези са трансакцијама продаје и повратног најма. Конкретно, продавац-најмодавац одређује „плаћања најма” или „ревидирана плаћања најма” на такав начин да продавац-најмодавац не признаје било какав износ добитка или губитка који се односи на право кориштења које задржава. Примјена ових захтјева не спречава продавца-најмодавца да призна, у извјештају о добити или губитку, било какав добитак или губитак у вези са дјелимичним или потпуним раскидом најма. Продавац-најмодавац примјењује измјену ретроспективно у складу са МРС 8 на трансакције продаје и повратног најма које су склопљене након датума почетне примјене, што је почетак годишњег извјештајног периода у којем је субјект први пут примјенио МСФИ 16. Ове измјене још увијек нису усвојене од стране ЕУ. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- **Допуна МСФИ 10 - Консолидовани финансијски извјештаји и МРС 28 – Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате: Продаја имовине између улагача и зависног друштва**

Измјене указују на познато неслагање захтјева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење имовине између улагача и његових зависних друштава и заједничких подухвата. Главна последица измјена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је ријеч о зависном друштву или не). Дјелимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира имовину која не представља бизнис, чак и када је ова имовина дио зависног друштва. У децембру 2015. године ОМРС одложио је датум примјене овог стандарда на неодређено вријеме чекајући исход истраживања везано за примјену метода учешћа. Ове измјене још увијек нису усвојене од стране ЕУ. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.6. Упоредне финансијске информације

У сврху фер и објективне презентације финансијских информација у 2022. години, упоредни прикази у одређеним напомена су измијењени како би се обезбиједила упоредивост финансијских информација. Ове измјене нису значајно утицале на укупне финансијске перформансе и финансијски положај Централне банке у упоредном периоду. Све измјене су извршене са циљем унапређења објављивања и транспарентности финансијских извјештаја.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Централна банка је досљедно примјењивала објављене значајне рачуноводствене политике на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима.

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза

Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза се одређује приликом почетног признавања.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина Централне банке се може класификовати у једну од три наведене категорије приликом почетног признавања:

- Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизованом трошку,
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију накнадног мјерења по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином и
- Карактеристикама финансијске имовине са уговорним новчаним токовима.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља финансијском имовином са циљем генерисања новчаних токова. На датуме извјештавања, Централна банка управља својом имовином кроз следеће пословне моделе:

1. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и новчане токове који настају у тренутку њене продаје.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу инвестирања у дужничке инструменте може се вршити кроз оба пословна модела.

Централна банка је дужна, искључиво ако мијења свој пословни модел за управљање финансијском имовином, рекласификовати сву финансијску имовину на коју утиче промјена пословног модела.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфела из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања финансијском имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Б. Финансијске обавезе

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности (напомена 3.6). Финансијске обавезе се не рекласификују.

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају само када Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза

Изабрана класификација финансијске имовине и финансијских обавеза одређује начин њеног накнадног мјерења.

Амортизовани трошак финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и износа до доспијећа, и у случају финансијске имовине, усклађен за свако умањење вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за умањење вриједности за очекиване кредитне губитке.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчуна амортизованог трошка (бруто књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приходи од камата или расходи по основу ефекта негативних каматних стопа у периоду када су настали.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по амортизованом трошку класификовани су готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у, дужнички инструменти по амортизованом трошку и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађује се са фер вриједности финансијске имовине на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приходи од камата или расходи по основу ефекта негативних каматних стопа признају се у добит или губитак у периоду када су настали.
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит класификовани су дужнички инструменти Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Остала улагања представљају власничке инструменте који су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности због немогућности поузданог утврђивања њихове фер вриједности.

На датуме извјештавања, власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (BIS) и SWIFT акције (напомена 16).

Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који спадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, дужничке инструменте по амортизованом трошку и специјална права вучења у ММФ-у, као и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчуна очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје умањење вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 6.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Умањење вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине.

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се умањење вриједности признаје у осталој свеобухватној добити као резервација за очекиване кредитне губитке и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Умањење вриједности на финансијску имовину признаје се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине која је предметом умањења на сваки датум извјештавања.

Б. Финансијске обавезе

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе.

Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.1.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.2. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски проведиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.3. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од слједећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.4. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. Прије расподеле годишње остварене добити, уколико нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато, Централна банка признаје износ негативног салда на рачун добити или губитка и тај износ улази у остварену добит расположиву за расподелу, уколико су испуњени законски прописани услови за расподелу добити.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу КМ на датум извјештавања и утврђује се према посљедњој расположивој послијеподневној цијени једне унце злата на датум извјештавања.

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализују.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2022. и 2021. годину су дате како слиједи:

Некретнине и опрема

Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Нематеријална имовина

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%

Добици и губици по основу отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина (наставак)

Умањење вриједности нефинансијске имовине

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава најмање једном годишње или ако се сматра потребним и примјењује се проспективно.

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3.6. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење КМ новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци, укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

3.7. Депозити депонената

Депозити депонената укључују примљене депозите банака и депозите Владе и осталих јавних институција. Ови депозити представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Депозити банака укључују депозите домаћих банака по основу политике обавезне резерве Централне банке и друге депозите банака. Депозити Владе и осталих јавних институција представљају примљене депозите институција БиХ и других јавних агенција БиХ и ентитетских институција и агенција.

Улога Централне банке као депозитара, банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.8. Резервисања

Резервисања се признају када Централна банка, као последицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Признавање прихода и расхода

Каматни приходи и расходи

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Обрачунате камате на финансијску имовину са негативном каматном стопом признају се у добит или губитак као ефекти негативних каматних стопа у оквиру расхода од камата. На датуме извјештавања, ефекти негативних каматних стопа на финансијску имовину настају по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачунате камате на финансијске обавезе по амортизованом трошку са негативном каматном стопом односно стопом накнаде признају се у добит или губитак као ефекти негативних пасивних каматних стопа на финансијске обавезе у оквиру прихода од камата. На датуме извјештавања, ефекти негативних пасивних каматних стопа настају по основу примијењене политике обавезне резерве Централне банке на депозите домаћих банака.

Приходи и расходи од накнада и провизија

Приходи од накнада и провизија остварени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге домаћим банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страној валути промјтти девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајнијих валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2022. КМ	31. децембар 2021. КМ
EUR	1,95583	1,95583
CHF	1,986219	1,887320
GBP	2,205168	2,330311
USD	1,833705	1,725631
XDR	2,450479	2,420301

Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке у посједу Централне банке (напомене 16 и 28).

Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци. Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених. Централна банка ангажује овлашћеног актуара у сврху израде актуарског обрачуна у складу са методом пројигиране кредитне јединице.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Трошкови производње новчаница и кованица

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као унапријед плаћени трошкови у оквиру остале имовине Централне банке и накнадно се амортизују признавањем трошкова кроз добит или губитак током периода од пет година.

Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додану вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према Закону о Централној банци, Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такође води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама институција и агенција БиХ, те домаћих банака за које Централна банка дјелује као агент (напомена 36).

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ”), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматоносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такође укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора (напомена 4).

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбиједи одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ (напомена 37).

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и ради процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на датум извјештавања, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде. У овим финансијским извјештајима није било промјена у примјењеним рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2022. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа континуирано прати повећане факторе неизвјесности, укључујући руско-украјински рат, глобалну инфлацију и опасност од поновне рецесије у еуроподручју, који могу значајно утицати на финансијске перформансе Централне банке у наредном периоду.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

Напомена 3.1.1.: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење вриједности финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 6.1. описује претпоставке коришћене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су коришћене у извјештајним периодима.

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати напомену 5.

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.13. Околности у којима се одвијало пословање Централне банке у 2022. години

Околности у којима се одвијало пословање Централне банке у 2022. години довеле су до значајних промјена у износима и структури финансијског положаја и финансијске успјешности Централне банке на датум извјештавања у односу на финансијске информације које су објављене у финансијским извјештајима за 2021. годину те је њихова упоредивост значајно ограничена.

У складу са Законом о Централној банци инвестирање девизних резерви обавља се на финансијским тржиштима земаља еуроподручја која су примарно под утицајем монетарне политике Европске централне банке („ЕЦБ“). Током 2022. године дошло је до нагле промјене услова на финансијским тржиштима земаља еуроподручја, односно преласка из вишегодишње зоне негативних каматних стопа и приноса у зону позитивних каматних стопа и приноса.

ЕЦБ је циљу нормализације монетарне политике у више наврата повећавала кључне каматне стопе као одговор на растућу инфлацију, тј. високе цијене енергената и хране узрокованих руско-украјинским ратом. Кључне каматне стопе ЕЦБ су до краја 2022. године повећане у укупном износу од 250 базних поена, и то за 50 базних поена у јулу, по 75 базних поена у септембру и новембру те за 50 базних поена у децембру. Нагла и значајна повећања кључних каматних стопа ЕЦБ-а довела су посљедишно до раста каматних стопа на средства девизних резерви Централне банке која се могу држати код иностраних банака еуроподручја као и значајног и убрзаног раста тржишних приноса, праћених истовременим наглим падовима тржишних цијена обвезница еуроподручја у које Централна банка може улагати и које држи у свом портфељу.

Усљед наведеног, вриједност званичних девизних резерви Централне банке се значајно промијенила као резултат изражених тржишних осцилација дужничких инструмената класификованих по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Падови фер вриједности дужничких инструмената усљед наглог раста тржишних приноса су апсорбовани постојањем довољног нивоа износа нето стране активе. Наведена околност на финансијским тржиштима се одразила на привремени пад вриједности нето стране активе односно капитала Централне банке на датум извјештавања.

Централна банка је у 2022. години иницирала одређене промјене политике инвестирања девизних резерви усмјерене ка прилагођавању новонасталим околностима унутар законски дозвољеног оквира. Све активности су предузете водећи рачуна да су финансијски инструменти Централне банке инструменти заштите валутног одбора и не држе се с циљем максимизације зараде већ с циљем заштите покривености монетарне пасиве нето девизним резервама стриктно поштујући захтјеве сигурности и ликвидности па тек онда поврата на улагања.

Током 2022. године, извршено је значајно реструктурирање девизних резерви усмјерено на прилагођавање инвестирања девизних резерви наглим промјенама и преласку у зону позитивних каматних стопа и приноса, како слиједи:

- Извршено је значајно скраћивање модификованог трајања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит с циљем смањивања изложености каматном ризику. Централна банка се ослободила одређеног дијела дужничких инструмената са значајним осцилацијама у фер вриједности њиховим продајама при чему је реализован нето губитак у износу од 63.470 хиљада КМ.
- Централна банка је искористила повољне услове на финансијским тржиштима током 2022. године и продала укупно 48.000 унци монетарног злата које се мјери по фер вриједности. Продајом монетарног злата је реализован добитак у износу од 60.014 хиљада КМ.
- Новчани приливи по основу извршених продаја као и доспијећа дужничких инструмената те продаја монетарног злата су значајније усмјеравани у депозите код иностраних банака с циљем прилагођавања условима на финансијским тржиштима еуроподручја. То је довело до повећања инвестираних средстава девизних резерви у депозите код иностраних банака. На тај начин су стваране претпоставке за што брже укључивање раста каматних стопа у каматне приходе Централне банке. На дан 31. децембар 2022. године сви депозити код иностраних банака су инвестирани под позитивним каматним стопама.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.13. Околности у којима се одвијало пословање Централне банке у 2022. години (наставак)

- Током извјештајног периода, Централна банка је инвестирала дио средстава девизних резерви у портфељ дужничких инструмената класификован по амортизованом трошку.

Све предузете активности по питању инвестирања девизних резерви су извршене с циљем стабилизације вриједности девизних резерви у условима нестабилног окружења за инвестирање како би се што прије створиле претпоставке за јачање девизних резерви позитивним повратима на улагања и смањила волатилност.

За више информација погледати напомене:

Напомена	Назив
4	Аранжман валутног одбора
6	Управљање финансијским ризицима
8	Депозити код иностраних банака
10	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
11	Монетарно злато
12	Дужнички инструменти по амортизованом трошку
22	Нето каматни приходи
24	Нето реализовани (губици) / добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
25	Нето реализовани добици од продаје монетарног злата
33	Капитал

Током 2022. године, компоненте монетарне пасиве Централне банке су се мијењале нецикличним интензитетом која су доводила до волатилних финансијских импликација на књиговодствена стања компоненти монетарне пасиве односно њене структуре.

У првом дијелу 2022. године дошло је до интензивнијег подизања КМ готовог новца и EUR новчаница од стране домаћих банака из трезора Централне банке, узрокованог увођењем санкција банкама у руском власништву од стране Европске уније и САД које су погодиле двије комерцијалне банке у БиХ. Нагла и повећана тражња за КМ готовим новцем је успјешно реализована кроз трезоре Централне банке те је заустављено и стабилизовано нагло повлачење КМ готовог новца. Централна банка је у сваком моменту располагала довољном количином КМ готовог новца у својим трезорима обезбијеђујући да снабдјевање домаћих банака са потребном количином КМ новчаница и кованица нити једног момента не буде доведено у питање. Такође, Централна банка је правовремено предузела све потребне активности за несметано снабдјевање домаћих банака EUR новчаницама. Гарантована конвертибилност КМ нити једног момента није била угрожена и све законске обавезе Централне банке по овом питању су несметано извршаване.

Све домаће банке су уредно испуњавале обавезну резерву у складу са законским прописима Централне банке. Посматрано по свакој декади током 2022. године, средства изнад обавезних резерви домаћих банака су се континуирано кретала у износима већим од износа самих просјечних обавезних резерви на нивоу укупног система.

Током 2022. године, Централна банка је континуирано сагледавала примјену претходно уведених мјера по питању иновирања оквира политике обавезне резерве као јединог инструмента монетарне политике којег има на располагању у складу са законским оквиром свог дјеловања. Током 2022. године, Централна банка је смањила стопе накнада које се обрачунавају на депонована средства домаћих банака с циљем ублажавања утицаја раста кључних каматних стопа ЕЦБ-а, посебно каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а, на пословање банака у БиХ и стабилност валутног одбора.

Централна банка је несметано и континуирано извршавала функцију банкара, депозитара и фискалног агента према депонентима. Депоненти Централне банке су дужи дио године држали средства на својим рачунима. ФБиХ је током 2022. године повукла преостала средства по основу алоцираног SDR-а од ММФ-а из претходне године. Крајем 2022. године МФТ БиХ, један од најзначајних депонената Централне банке, је пребацио дио својих буџетских средстава на ванбилансне девизне рачуне које у његово име води Централна банка.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.13. Околности у којима се одвијало пословање Централне банке у 2022. години (наставак)

За више информација погледати напомене:

Напомена	Назив
4	Аранжман валутног одбора
17	Новчанице и кованице у оптицају
18	Депозити банака
19	Депозити Владе и осталих јавних институција
22	Нето каматни приходи
36	Ванбилансни депозити

Оперативни трошкови Централне банке се крећу у приближно истим вриједностима у односу на упоредне износе, иако су се околности за обављање административног пословања Централне банке значајно промијениле у правцу појачаних инфлаторних притисака током 2022. године.

За више информација погледати напомене:

Напомена	Назив
29	Трошкови особља
30	Административни и остали оперативни трошкови

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Валутни одбор је аранжман са фиксним девизним курсом који је везан за стабилну страну валуту тзв. резервну валуту, гдје се укупан износ домаће валуте у сваком тренутку може слободно конвертовати у резервну валуту. Свака емитована КМ има пуно покриће у страној валути за коју је везана према унапријед дефинисаном девизном фиксном курсу према EUR валути. Законом о Централној банци дефинисано је правило за издавање валуте „валутни одбор“ према којем је Централна банка обавезна да обезбиједи да укупан износ њене монетарне пасиве никада не пређе еквивалентан износ (изражен у КМ) њених девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Званичне девизне резерве		
Готовина у страним валутама	572.020	469.585
Депозити код иностраних банака	8.273.200	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	149	1.881
Дужнички инструменти	7.060.451	11.629.592
Монетарно злато	160.040	301.987
УКУПНО	16.065.860	16.348.142
Обавезе према нерезидентима	2.583	2.331
Нето девизне резерве (Званичне девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	16.063.277	16.345.811
Монетарна пасива		
Новчанице и кованице у оптицају	7.436.097	6.923.818
Депозити банака	7.217.387	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	958.245	1.429.596
УКУПНО	15.611.729	15.573.031
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	451.548	772.780

Приказани износи свих компоненти валутног одбора представљају њихова књиговодствена стања на датуме извјештавања.

Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена основна мјера успјешног пословања. Она представља дио званичних девизних резерви, које се могу користити само за намјене и потребе одређене Законом о Централној банци.

Нето страна актива је износ који гарантује стабилност домаће валуте, односно монетарну стабилност и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања званичним девизним резервама. На дан 31. децембар 2022. године финансијско стање нето стране активе износи 451.548 хиљада КМ и у потпуности је обезбијеђена стабилност домаће валуте (31. децембар 2021: 772.780 хиљада КМ).

Током 2022. године осцилације тржишних цијена дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и монетарног злата доминантно су утицале на промјене износа нето стране активе због обавезног накнадног мјерења ових компоненти девизних резерви по њиховој фер вриједности. Нагли падови тржишних цијена обавезница на финансијским тржиштима еуроподручја су довели до смањења нето стране активе на датум извјештавања.

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА (НАСТАВАК)

Више информација о овим промјенама је објављено у напоменама 10 и 11. Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању званичним девизним резервама је објављено у напомени 6.

На датуме извјештавања, адекватан ниво капитализованости Централне банке је обезбједио извршавање њених функција прописаних Законом о Централној банци. За више информација погледати напомену 33.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки датум извјештавања по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2022.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	5.887.589	-	-	5.887.589
Монетарно злато	160.040	-	-	160.040
УКУПНО	6.047.629	-	-	6.047.629

У хиљадама КМ

31. децембар 2021.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	11.629.592	-	-	11.629.592
Монетарно злато	301.987	-	-	301.987
УКУПНО	11.931.579	-	-	11.931.579

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послијеподневне цијене које котирају на активном тржишту, преузете са званичних сервиса, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на датуме извјештавања. За мјерење фер вриједности дужничких инструмента користе се тржишне цијене са званичног сервиса Bloomberg, а за мјерење фер вриједности монетарног злата користи се цијена унце злата преузета са званичног сервиса Reuters.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2022. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	8.273.200	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	149	149
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.172.862	1.018.598
Остала финансијска имовина	4.282	4.282
	10.022.513	9.868.249
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит - избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	10.050.326	9.896.062
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	7.217.387	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	4.023	4.023
Укупно	15.615.752	15.615.752

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставка)

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2021. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.945.097	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	1.881
Остала финансијска имовина	3.349	3.349
	4.419.912	4.419.912
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	4.447.725	4.447.725
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	6.923.818	6.923.818
Депозити банака	7.219.617	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	1.429.596	1.429.596
Остале финансијске обавезе	8.023	8.023
Укупно	15.581.054	15.581.054

За финансијску имовину и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности, фер вриједност ових компоненти је размотрена у сврху објављивања података о њиховој процијењеној фер вриједности. Управа сматра да књиговодствене вриједности финансијске имовине по амортизованом трошку, осталих улагања и финансијских обавеза по амортизованом трошку, осим дужничких инструмената по амортизованом трошку представљају разумну процјену њихове фер вриједности на датуме извјештавања. Наведена процјена је извршена уважавајући специфичан положај Централне банке као врховне монетарне власти која оперира по аранжману валутног одбора као и доминантну краткорочност ових компоненти. За више информација погледати напомене 6.3. и 8.

На датуме извјештавања, финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности припадају нивоу 2 мјерења фер вриједности, осим за дужничке инструменте по амортизованом трошку који припадају нивоу 1 мјерења јер је њихова фер вриједност утврђена истом техником мјерења која се користи за дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-a),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- Монетарно злато,
- Дужнички инструменти по амортизованом трошку,
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

Каматне стопе и тржишни приноси на државне обвезнице земаља еуроподручја у 2022. години, су порасле у односу на њихове вриједности у претходним годинама. Томе је највише допринијела ЕЦБ, која је у другом полугодишту почела са подизањем кључних каматних стопа у еуроподручју. Каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ која је током 2021. године и у првом полугодишту 2022. године износила (0,50%), у другом полугодишту 2022. године повећана је у четири наврата, и то: крајем јула (на 0,00%), почетком септембра (на 0,75%), почетком новембра (на 1,50%) и крајем децембра 2022. године (на 2,00%). Наведена повећања каматне стопе одразила су се на кретање каматних стопа и тржишних приноса на еврообвезнице у 2022. години.

Снажан пораст тржишних приноса смањује фер вриједност дужничких инструмената у портфељу Централне банке, што представља изазов по стабилност аранжмана валутног одбора. Ради очувања стабилности валутног одбора, Централна банка је значајно скратила модификовано трајање портфеља и изложеност каматном ризику. Извршена су одређена прилагођавања ограничења кредитног ризика и структура девизних резерви је измијењена у смислу повећаног учешћа депозита код иностраних банака и смањења учешћа дужничких инструмената. Посљедишно томе, дошло је до одређеног пораста очекиваних кредитних губитака због пораста кредитног ризика.

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви. Управљање овом врстом ризика остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сноси уговорно власници средстава (погледати напомене 36 и 37).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- специјална права вучења у ММФ-у,
- дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- дужничке инструменте по амортизованом трошку и
- осталу финансијску имовину (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

Основни критеријум за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А+), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава које подразумијева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира се у Фазу 1 расподеле изложености.
2. Фаза 2 расподеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Значајно повећање кредитног ризика

Значајно повећање кредитног ризика, као критеријума за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на датум извјештавања или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловијати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијелен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво AA минус (AA-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло услед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критеријума, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. underperforming) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. nonperforming) уколико плаћање касни 90 или више дана.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. Default)

Критеријум за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD – Probability of default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза. За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default . На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.
- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Одбора од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на датум извјештавања.

Централна банка за оцјену умањења вриједности користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања очекиваних кредитних губитака, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућило лакше провођење анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријељене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања умањења вриједности и резервација за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2022.				2021.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	913	-	-	913	807	-	-	807
Повећања очекиваних кредитних губитака	10.427	-	-	10.427	4.734	-	-	4.734
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(335)	-	-	(335)	(179)	-	-	(179)
Отпуштање због престанака признавања орочених депозита	(9.155)	-	-	(9.155)	(4.449)	-	-	(4.449)
На дан 31. децембар	1.850	-	-	1.850	913	-	-	913
2. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	1.786	-	-	1.786	1.598	-	-	1.598
Повећања очекиваних кредитних губитака	686	-	-	686	1.130	-	-	1.130
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(121)	-	-	(121)	(150)	-	-	(150)
Отпуштање због доспјелих инструмената	(804)	-	-	(804)	(650)	-	-	(650)
<i>Нето (отпуштање) / повећање током године</i>	(239)	-	-	(239)	330	-	-	330
Отпуштање због продатих инструмената	(637)			(637)	(142)			(142)
На дан 31. децембар	910	-	-	910	1.786	-	-	1.786

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2022.				2021.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
4. Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	234	-	-	234	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(9)	-	-	(9)	-	-	-	-
На дан 31. децембар	225	-	-	225	-	-	-	-
5. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	6	-	602	608	5	-	613	618
Повећања очекиваних кредитних губитака	9	-	-	9	8	-	2	10
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(9)	-	(1)	(10)	(7)	-	(13)	(20)
На дан 31. децембар	6	-	601	607	6	-	602	608
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.705	-	602	3.307	2.410	-	613	3.023
Нето повећање / (отпуштање) очекиваних кредитних губитака	286	-	(1)	285	295	-	(11)	284
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.991	-	601	3.592	2.705	-	602	3.307

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику на датуме извјештавања, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.				31. децембар 2021.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	572.020	-	-	572.020	469.585	-	-	469.585
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	572.020	-	-	572.020	469.585	-	-	469.585
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	8.275.050	-	-	8.275.050	3.946.010	-	-	3.946.010
Умањење вриједности	(1.850)	-	-	(1.850)	(913)	-	-	(913)
Књиговодствена вриједност	8.273.200	-	-	8.273.200	3.945.097	-	-	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	149	-	-	149	1.881	-	-	1.881
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	149	-	-	149	1.881	-	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	5.887.589	-	-	5.887.589	11.629.592	-	-	11.629.592
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	910	-	-	910	1.786	-	-	1.786
Бруто књиговодствена вриједност	5.887.589	-	-	5.887.589	11.629.592	-	-	11.629.592

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

Класе финансијских инструмената

Дужнички инструменти по

амортизованом трошку

Бруто књиговодствена вриједност

Умањење вриједности

Књиговодствена вриједност

Остала финансијска имовина

Бруто књиговодствена вриједност

Умањење вриједности

Књиговодствена вриједност

	31. децембар 2022.				31. децембар 2021.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Бруто књиговодствена вриједност	1.173.087	-	-	1.173.087	-	-	-	-
Умањење вриједности	(225)	-	-	(225)	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	1.172.862	-	-	1.172.862	-	-	-	-
Бруто књиговодствена вриједност	4.288	-	601	4.889	3.355	-	602	3.957
Умањење вриједности	(6)	-	(601)	(607)	(6)	-	(602)	(608)
Књиговодствена вриједност	4.282	-	-	4.282	3.349	-	-	3.349

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	160.040	301.987
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	187.853	329.800

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2022. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 601 хиљаде КМ (На дан 31. децембар 2021. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 602 хиљаде КМ).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ

31. децембар 2022.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностранних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Дужнички инструменти по амортизованом трошку	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	3.562.708	-	2.142.560	-	141.023	-	-	5.846.291
AA+	-	-	-	693.016	-	282.171	-	-	975.187
AA	-	450.701	-	1.244.391	-	219.864	-	-	1.914.956
AA-	-	-	-	524.373	-	145.540	-	-	669.913
A+	-	1.678.882	-	-	-	-	-	-	1.678.882
A	-	2.575.495	-	-	-	41.776	-	-	2.617.271
A-	-	3.481	-	795.710	-	190.370	-	-	989.561
II ¹	-	3.783	149	-	160.040	-	-	27.813	191.785
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	487.539	-	152.343	-	-	639.882
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	572.020	-	-	-	-	-	4.889	-	576.909
Укупно	572.020	8.275.050	149	5.887.589	160.040	1.173.087	4.889	27.813	16.100.63
Умањење вриједности	-	(1.850)	-	-	-	(225)	(607)	-	(2.682)
УКУПНО	572.020	8.273.200	149	5.887.589²	160.040	1.172.862	4.282	27.813	16.097.95

¹ Међународне институције (енг. International Institutions)

² Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2021.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностранних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.622.277	-	2.523.051	-	-	-	4.145.328
AA+	-	-	-	1.349.129	-	-	-	1.349.129
AA	-	78.200	-	3.986.839	-	-	-	4.065.039
AA-	-	-	-	1.672.536	-	-	-	1.672.536
A+	-	488.958	-	-	-	-	-	488.958
A	-	1.653.649	-	-	-	-	-	1.653.649
A-	-	102.166	-	1.428.865	-	-	-	1.531.031
П ³	-	760	1.881	-	301.987	-	27.813	332.441
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	669.172	-	-	-	669.172
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	469.585	-	-	-	-	3.957	-	473.542
Укупно	469.585	3.946.010	1.881	11.629.592	301.987	3.957	27.813	16.380.825
Умањење вриједности	-	(913)	-	-	-	(608)	-	(1.521)
УКУПНО	469.585	3.945.097	1.881	11.629.592⁴	301.987	3.349	27.813	16.379.304

³ Међународне институције (енг. International institutions)

⁴ Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по бруто књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на датуме извјештавања. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

31. децембар 2022. године

У хиљадама КМ	Земље		Босна и Херцеговина	Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ		
Готовина у страним валутама	-	-	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	5.510.640	2.764.410	-	8.275.050
Специјална права вучења у ММФ-у	-	149	-	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5.887.589	-	-	5.887.589
Монетарно злато	-	160.040	-	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.173.087	-	-	1.173.087
Остала финансијска имовина	-	-	4.889	4.889
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	12.571.326	2.952.402	576.909	16.100.637
Умањење вриједности				(2.682)
УКУПНО				16.097.955

31. децембар 2021. године

У хиљадама КМ	Земље		Босна и Херцеговина	Укупно
	ЕУ земље	нечланице ЕУ		
Готовина у страним валутама	-	-	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.058.334	887.676	-	3.946.010
Специјална права вучења у ММФ-у	-	1.881	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	11.629.592	-	-	11.629.592
Монетарно злато	-	301.987	-	301.987
Остала финансијска имовина	-	-	3.957	3.957
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	14.687.936	1.219.347	473.542	16.380.825
Умањење вриједности				(1.521)
УКУПНО				16.379.304

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената услед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунавању VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2022. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 44.976 хиљада КМ (2021: 65.070 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,28% укупне финансијске имовине (2021: 0,40% укупне финансијске имовине).

Вриједности VaR на датуме извјештавања израчунати су као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Каматни ризик	37.044	51.622
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	7.873	13.138
Девизни ризик	59	310
Укупно VaR	44.976	65.070

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка обезбјеђује строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио званичних девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Централна банка је имала следећу девизну позицију на дан 31. децембра 2022. и 31. децембра 2021. године:

31. децембар 2022.	Остале стране валуте				
У хиљадама КМ	EUR	USD		КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	571.982	21	17	-	572.020
Депозити код иностраних банака	8.266.502	2.351	4.347	-	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	149	-	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	5.887.589	-	-	-	5.887.589
Монетарно злато	160.040	-	-	-	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.172.862	-	-	-	1.172.862
Остала финансијска имовина	32	-	-	4.250	4.282
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	16.059.017	2.372	4.513	32.053	16.097.955
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	-	-	-	7.217.387	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	808	21	-	3.194	4.023
Укупно финансијске обавезе	808	21	-	15.614.923	15.615.752
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.058.209	2.351	4.513	(15.582.870)	482.203

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2021.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	469.548	20	17	-	469.585
Депозити код иностраних банака	3.941.617	1.171	2.309	-	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	1.881	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	11.629.592	-	-	-	11.629.592
Монетарно злато	301.987	-	-	-	301.987
Остала финансијска имовина	21	-	-	3.328	3.349
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	16.342.775	1.191	4.207	31.131	16.379.304
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Депозити банака	-	-	-	7.219.617	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Остале финансијске обавезе	4.889	15	1	3.118	8.023
Укупно финансијске обавезе	4.889	15	1	15.576.149	15.581.054
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.337.886	1.176	4.206	(15.545.018)	798.250

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR = 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине услед неповољних кретања каматних стопа. Каматним ризиком се управља одређивањем прихватљиве дужине трајања орочења и рока доспијећа финансијских инструмената у које се инвестира. Са дужим роком доспијећа финансијских инструмената у које су инвестиране девизне резерве, већи је и припадајући ризик промјене њихове тржишне вриједности. Максималан рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година, док је максималан рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током 2022. године модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је скраћено и износи 0,92 на дан 31. децембар 2022. године (31. децембар 2021. године: 2,19) да би се смањио каматни ризик и даље побољшала стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на датуме извјештавања, по књиговодственој вриједности инструмената, категоризоване према критеријуму датума поновног одређивања каматних стопа у складу са уговорним аранжманима или датума доспијећа инструмената, зависно који од њих раније наступи:

31. децембар 2022.

У хиљадама КМ

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	572.020	572.020
Депозити код иностраних банака	7.834.456	430.241	-	-	8.503	8.273.200
Специјална права вучења у ММФ-у	147	-	-	-	2	149
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.500.366	4.368.552	-	-	18.671	5.887.589
Монетарно злато	-	-	-	-	160.040	160.040
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	-	116.508	1.053.960	2.394	1.172.862
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	4.282	4.282
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	9.334.969	4.798.793	116.508	1.053.960	793.725	16.097.955
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.436.097	7.436.097
Депозити банака	5.329.117	-	-	-	1.888.270	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	958.245	958.245
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	4.023	4.023
Укупно финансијске обавезе	5.329.117	-	-	-	10.286.635	15.615.752
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	4.005.852	4.798.793	116.508	1.053.960	(9.492.910)	482.203

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2021.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.564.490	381.994	-	-	(1.387)	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	-	-	-	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	2.739.234	8.820.388	-	-	69.970	11.629.592
Монетарно злато	-	-	-	-	301.987	301.987
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.349	3.349
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	6.305.605	9.202.382	-	-	871.317	16.379.304
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Депозити банака	5.551.424	-	-	-	1.668.193	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	8.023	8.023
Укупно финансијске обавезе	5.551.424	-	-	-	10.029.630	15.581.054
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	754.181	9.202.382	-	-	(9.158.313)	798.250

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такође и када дође до непожељног кретања цијена.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на датуме извјештавања приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2022.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Новчанице и кованице у оптицају	7.436.097	-	-	-	-	7.436.097
Депозити банака	7.217.387	-	-	-	-	7.217.387
Депозити Владе и осталих јавних институција	958.245	-	-	-	-	958.245
Остале финансијске обавезе	4.023	-	-	-	-	4.023
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.615.752	-	-	-	-	15.615.752

31. децембар 2021.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Новчанице и кованице у оптицају	6.923.818	-	-	-	-	6.923.818
Депозити банака	7.219.617	-	-	-	-	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	1.429.596	-	-	-	-	1.429.596
Остале финансијске обавезе	8.023	-	-	-	-	8.023
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.581.054	-	-	-	-	15.581.054

7. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама представља готовину која се држи у трезорима Централне банке. Наредна табела приказује стања готовине у страним валутама са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Готовина у страним валутама:		
EUR	571.982	469.548
USD	21	20
GBP	17	17
УКУПНО	572.020	469.585

У циљу извршења своје законске обавезе гарантовања конвертибилности КМ за EUR, односно извршавања трансакција куповине и продаје КМ за EUR без ограничења, током 2022. године Централна банка је извршила куповину EUR новчаница од иностране банке у износу од 293.375 хиљада КМ. За више информација видјети напомену 3.13.

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестирана средства девизних резерви Централне банке која се држе на рачунима иностраних банака и других финансијских институција. Депозити код иностраних банака укључују депозите по виђењу и орочене депозите и држе се код иностраних банака земаља еуроподручја и неееуроподручја (напомена 6.1.2).

Наредна табела приказује стања орочених депозита и депозита по виђењу са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Орочени депозити:		
EUR	6.646.490	2.592.738
Умањење вриједности	(1.734)	(764)
Укупно	6.644.756	2.591.974
Депозити по виђењу:		
EUR	1.621.860	1.349.790
USD	2.351	1.171
CHF	2.306	109
GBP	2.043	2.202
	1.628.560	1.353.272
Умањење вриједности	(116)	(149)
Укупно	1.628.444	1.353.123
УКУПНО	8.273.200	3.945.097

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Како је објављено у напмени 3.13, током 2022. године дошло је до заштравања монетарне политике ЕЦБ-а у правцу наглог подизања кључних каматних стопа које су се директно одразиле и на раст каматних стопа на средства девизних резерви које Централна банка може држати код иностраних банака.

Просјечне негативне каматне стопе на орочене депозите деноминоване у EUR валути, закључно са јулом 2022. године, су се кретале у распону од 0,59% до 0,24% годишње. Од јула 2022. године, просјечне позитивне каматне стопе на орочене депозите кретале су се у распону од 0,02% до 2,11% годишње (2021: просјечне негативне каматне стопе су износиле од 0,64% до 0,50% годишње).

Просјечне негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR валути, закључно са августом 2022. године, су се кретале у распону од 0,90% до 0,21% годишње. Од августа 2022. године, просјечне позитивне каматне стопе кретале су се у распону од 0,00% до 1,68% годишње (2021: просјечне негативне каматне стопе су износиле од 0,90% до 0,50% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују позитивну обрачунату камату у износу од 8.503 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2022. године (2021: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.387 хиљада КМ).

Просјечна стопа ефективног приноса на депозите код иностраних банака износи 0,21% за 2022. годину (2021: просјечна стопа негативног ефективног приноса је износила 0,54%).

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
До мјесец дана	3.980.765	1.055.372
Од једног до два мјесеца	1.469.432	457.180
Од два до три мјесеца	764.312	698.391
Од три до четири мјесеца	431.981	95.591
Од четири до дванаест мјесеци	-	286.204
Укупно	6.646.490	2.592.738
Умањење вриједности	(1.734)	(764)
УКУПНО	6.644.756	2.591.974

Анализа депозита код иностраних банака према врсти финансијске институције у којој су средства инвестирана дата је сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Иностране централне банке	4.619.177	2.467.662
Иностране комерцијалне банке	3.652.090	1.477.588
Међународне финансијске институције	3.783	760
Укупно	8.275.050	3.946.010
Умањење вриједности (напомена 6.1.1.)	(1.850)	(913)
УКУПНО	8.273.200	3.945.097

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у напмени 6.1.2.

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Луксембург		
Орочени депозити	1.235.348	68.336
Депозити по виђењу	392.457	300.525
	1.627.805	368.861
Швајцарска		
Орочени депозити	1.574.653	381.795
Депозити по виђењу	3.783	760
	1.578.436	382.555
Словачка		
Орочени депозити	1.390.179	1.148.980
Депозити по виђењу	-	-
	1.390.179	1.148.980
Француска		
Орочени депозити	1.260.994	488.958
Депозити по виђењу	78.346	78.200
	1.339.340	567.158
Велика Британија		
Орочени депозити	1.185.316	504.668
Депозити по виђењу	-	-
	1.185.316	504.668
Њемачка		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.055.215	914.686
	1.055.215	914.686
Низоземска		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	98.100	58.650
	98.100	58.650
САД		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	659	452
	659	452
Укупно орочени депозити	6.646.490	2.592.737
Укупно депозити по виђењу	1.628.560	1.353.273
Умањење вриједности	(1.850)	(913)
УКУПНО	8.273.200	3.945.097

9. СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА У ММФ-у

	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
У хиљадама КМ		
Рачун специјалних права вучења у ММФ-у	147	1.881
Обрачуната камата	2	-
Укупно	149	1.881
Умањење вриједности	-	-
УКУПНО	149	1.881

Промјене по основу специјалних права вучења у ММФ-у у извјештајним периодима су приказане у сљедећој табели:

	За период	
	2022.	2021.
У хиљадама КМ		
На дан 1. јануар	1.881	879
Новчани приливи по рачуну специјалних права вучења	22.772	613.399
Новчани одливи	(24.445)	(611.172)
Приходи од камата по рачуну специјалних права вучења	27	3
Наплата обрачунате камате	(25)	(4)
Нето (губици) од курсних разлика	(61)	(1.224)
На дан 31. децембар	149	1.881

Током упоредне извјештајне године, ММФ је дозначио средства Босни и Херцеговини по основу алокације SDR-а.

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља еуроподручја. Портфељ ових дужничких инструмената се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је приказана сљедећом табелом:

	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
У хиљадама КМ		
Купонски дужнички инструменти	4.656.303	7.931.557
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	31.978	57.320
	4.688.281	7.988.877
Дисконтни дужнички инструменти	1.212.615	3.628.065
Обрачунати (дисконт) / премија на дисконтне дужничке инструменте	(13.307)	12.650
	1.199.308	3.640.715
УКУПНО	5.887.589	11.629.592

На дан 31. децембар 2022. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 910 хиљада КМ (31. децембар 2021. године: 1.786 хиљада КМ). Током 2022. године, нето отпуштање по основу резервација за очекиване кредитне губитке, признато у добит или губитак, износи 239 хиљада КМ (2021: нето повећање 330 хиљада КМ). За више информација погледати напомене 6.1.1 и 27.

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Просјечна негативна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну износи 0,74% за 2022. годину (2021: просјечна позитивна стопа ефективног приноса је износила 0,12%).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани слједећом табелом:

	31. децембар 2022.		31. децембар 2021.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
Њемачка	1.698.303	28,84	1.799.664	15,47
Француска	1.244.391	21,13	3.986.839	34,28
Шпанија	795.710	13,52	1.428.865	12,29
Италија	487.539	8,28	669.171	5,75
Белгија	483.940	8,22	1.672.536	14,38
Аустрија	461.229	7,83	902.759	7,76
Низоземска	444.257	7,55	723.387	6,22
Финска	231.787	3,94	446.371	3,85
Ирска	40.433	0,69	-	-
УКУПНО	5.887.589	100,00	11.629.592	100,00

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на датуме извјештавања је објављено у напомени 6.1.2.

Промјене по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода су приказане у слједећој табели:

У хиљадама КМ	2022.	2021.
На дан 1. јануар	11.629.592	9.601.315
Куповине током године	4.706.082	7.132.180
Продаје током године	(4.632.890)	(1.153.402)
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	21.900	33.346
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (напомена 22)	(26.880)	(25.880)
Доспијећа дужничких инструмената	(5.365.116)	(3.724.978)
Доспијећа купона	(79.955)	(103.406)
Нето нереализована промјена фер вриједности током године	(365.150)	(129.592)
Трансакциони трошкови	6	9
На дан 31. децембар	5.887.589	11.629.592

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу, су приказани у слједећој табели:

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
До три мјесеца	514.934	1.114.409
Од три до дванаест мјесеци	3.120.538	4.093.847
Од једне до три године	2.180.052	2.958.887
Преко три године	72.065	3.462.449
УКУПНО	5.887.589	11.629.592

За више информација о активностима везаним за портфељ дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит погледати напомену 3.13.

11. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

На датуме извјештавања, вриједности улазних података за израчун фер вриједности монетарног злата су дате у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

На дан	Количина унци	Цијена једне унце у КМ	Фер вриједност монетарног злата на дан
31. децембар 2022.	48.000	3.334	160.040
31. децембар 2021.	96.000	3.146	301.987

Промјене по основу монетарног злата у извјештајним периодима су дате у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2022.	2021.
На дан 1. јануар	301.987	291.561
Продаје током године	(161.943)	-
Нето нереализована промјена у фер вриједности током године	19.996	10.426
На дан 31. децембар	160.040	301.987

Током 2022. године Централна банка је продала 48.000 унци монетарног злата при чему је реализован нето добитак у износу од 60.014 хиљада КМ. За више информација погледати напомену 25.

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ

Дужнички инструменти по амортизованом трошку представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља еуроподручја са намјером држања до њиховог доспијећа. На датум извјештавања, овај портфељ се састоји од дугорочних купонских обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по амортизованом трошку су деноминовани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по амортизованом трошку је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Купонски дужнички инструменти	1.170.693	-
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	2.394	-
Укупно	1.173.087	-
Умањење вриједности	(225)	-
УКУПНО	1.172.862	-

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по амортизованом трошку износи 0,98% за 2022. годину.

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2022.		31. децембар 2021.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
Француска	219.864	18,74	-	-
Шпанија	190.370	16,23	-	-
Аустрија	189.737	16,17	-	-
Италија	152.343	12,99	-	-
Финска	92.434	7,88	-	-
Белгија	91.070	7,76	-	-
Њемачка	58.883	5,02	-	-
Низоземска	55.142	4,70	-	-
Ирска	54.470	4,64	-	-
Словачка	41.776	3,56	-	-
Луксембург	26.998	2,31	-	-
Укупно	1.173.087	100,00	-	-
Умањење вриједности	(225)		-	-
УКУПНО	1.172.862		-	

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по амортизованом трошку на датуме извјештавања је објављено у напомени 6.1.2.

Промјене по основу дужничких инструмената по амортизованом трошку током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

12. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	2022.	2021.
На дан 1. јануар	-	-
Куповине током године	1.166.137	-
Приходи од камата признати током године (напомена 22)	8.669	-
Доспијећа купона	(1.721)	-
Нето умањење вриједности током године	(225)	-
Трансакциони трошкови	2	-
На дан 31. децембар	1.172.862	-

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу, су приказани у следећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
До три мјесеца	-	-
Од три до дванаест мјесеци	-	-
Од једне до три године	116.872	-
Преко три године	1.056.215	-
Укупно	1.173.087	-
Умањење вриједности	(225)	-
УКУПНО	1.172.862	-

13. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Потраживања од домаћих банака	2.495	2.203
Жиро рачуни	1.435	682
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Остала разна финансијска имовина	359	472
Укупно	4.889	3.957
Умањење вриједности	(607)	(608)
Укупно остала финансијска имовина	4.282	3.349
Унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица	12.995	11.164
Нумизматичке збирке	1.190	981
Унапријед плаћени трошкови за административно пословање	587	1.194
Остала разна нефинансијска имовина	226	239
Укупно остала нефинансијска имовина	14.998	13.578
УКУПНО	19.280	16.927

Како је објашњено у напомени 3.9, унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица се почетно признају као одгођени трошкови и накнадно се амортизују признавањем трошкова током периода од пет година. За више информација погледати напомену 31.

14. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

У хиљадама КМ	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	Некретнине и опрема укупно
Набавна вриједност						
На дан 1. јануар 2021.	44.368	25.960	1.684	1.081	5.288	78.381
Набавке	-	-	-	-	3.731	3.731
Пренос на употребу	5.306	3.670	-	1	(8.977)	-
Враћено у употребу	-	-	64	-	-	64
Отписи и отуђења	-	(1.889)	(336)	(4)	-	(2.229)
На дан 31. децембар 2021.	49.674	27.741	1.412	1.078	42	79.947
Набавке	-	-	-	-	838	838
Пренос на употребу	-	750	-	-	(750)	-
Отписи и отуђења	-	(2.022)	(10)	(19)	-	(2.051)
На дан 31. децембар 2022.	49.674	26.469	1.402	1.059	130	78.734
Акумулирана амортизација						
На дан 1. јануар 2021.	6.553	20.930	1.472	866	-	29.821
Трошак амортизације	580	1.421	75	37	-	2.113
Враћено у употребу	-	-	64	-	-	64
Отписи и отуђења	-	(1.888)	(336)	(4)	-	(2.228)
На дан 31. децембар 2021.	7.133	20.463	1.275	899	-	29.770
Трошак амортизације	580	1.787	73	37	-	2.477
Отписи и отуђења	-	(2.019)	(10)	(19)	-	(2.048)
На дан 31. децембар 2022.	7.713	20.231	1.338	917	-	30.199
Нето књиговодствена вриједност						
На дан 1. јануар 2022.	42.541	7.278	137	179	42	50.177
На дан 31. децембар 2022.	41.961	6.238	64	142	130	48.535

Централна банка има привремену мјеру забране располагања над земљиштем купљеним за потребе изградње нове пословне зграде Централне банке за Главну јединицу Сарајево. Привремена мјера забране се односи на изостанак издавања урбанистичке сагласности од продавца земљишта како би Централна банка могла почети са изградњом нове пословне зграде. Централна банка је законски власник земљишта и нема неизвршених уговорних обавеза према продавцу земљишта.

Изузев наведеног, Централна банка није имала никаквих других терећења по основу својих некретнина и опреме на датуме извјештавања.

15. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност			
На дан 1. јануар 2021.	15.657	322	15.979
Набавке	-	157	157
Пренос на употребу	479	(479)	-
Отписи и отуђења	-	-	-
На дан 31. децембар 2021.	16.136	-	16.136
Набавке	-	287	287
Пренос на употребу	287	(287)	-
Отписи и отуђења	(470)	-	(470)
На дан 31. децембар 2022.	15.953	-	15.953
Акумулирана амортизација			
На дан 1. јануар 2021.	14.745	-	14.745
Трошак амортизације	408	-	408
Отписи и отуђења	-	-	-
На дан 31. децембар 2021.	15.153	-	15.153
Трошак амортизације	426	-	426
Отписи и отуђења	(470)	-	(470)
На дан 31. децембар 2022.	15.109	-	15.109
Нето књиговодствена вриједност			
На дан 1. јануар 2022.	983	-	983
На дан 31. децембар 2022.	844	-	844

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

BIS банка је специјализована финансијска институција у власништву и под управом 63 централне банке широм свијета чија је основна улога да подстиче сарадњу међу централним банкама, тежи да обезбједи монетарну и финансијску стабилност и посредује у финансијским трансакцијама између централних банака. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти.

SWIFT је кооперативно удружење у власништву финансијских институција које су његови чланови.

Акцијама BIS-а и SWIFT-а се не тргује.

16. ОСТАЛА УЛАГАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка посједује обичне акције BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији, плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије. У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Централне банке. Централна банка има право на дивиденду по основу ових акција (напомена 28).

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

17. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Промјене по основу новчаница и кованица у оптицају током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

	2022.	2021.
На дан 1. јануар	6.923.818	6.172.457
Нето пораст вриједности новчаница и кованица у оптицају током године	512.279	751.361
На дан 31. децембар	7.436.097	6.923.818

Апоенска структура и количина новчаница и кованица у оптицају је приказана у сљедећој табели:

		31. децембар 2022.		31. децембар 2021.	
Апоен		Вриједност		Вриједност	
		Комада	у хиљадама КМ	Комада	у хиљадама КМ
Кованице	0,05	94.835.088	4.742	87.887.648	4.394
Кованице	0,10	134.369.633	13.437	124.580.693	12.458
Кованице	0,20	98.502.878	19.701	90.394.860	18.079
Кованице	0,50	46.202.553	23.101	43.295.285	21.648
Кованице	1	69.045.388	69.045	63.499.924	63.500
Кованице	2	19.744.315	39.489	18.104.332	36.209
Кованице	5	14.846.895	74.234	13.647.262	68.236
Укупно кованице		477.546.750	243.749	441.410.004	224.524
Новчанице	10	14.985.812	149.858	14.244.184	142.442
Новчанице	20	11.453.994	229.080	10.787.416	215.748
Новчанице	50	27.570.944	1.378.547	26.420.846	1.321.042
Новчанице	100	45.234.277	4.523.428	41.107.777	4.110.778
Новчанице	200	4.557.175	911.435	4.546.419	909.284
Укупно новчанице		103.802.202	7.192.348	97.106.642	6.699.294
УКУПНО		581.348.952	7.436.097	538.516.646	6.923.818

18. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Депозити домаћих банака	7.215.919	7.218.902
Рачуни резерви организационих јединица Централне банке	1.435	682
Посебни депозити домаћих банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	7.217.387	7.219.617

Депозити домаћих банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке, за поравнање платних трансакција између домаћих банака међусобно, као и за трансакције домаћих банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2022. године укупан износ депозита домаћих банака од 7.215.919 хиљада КМ представља депозите 23 домаће банке (2021: износ од 7.218.902 хиљаде КМ је представљао депозите 23 домаће банке). За више информација погледати напомену 38.

Депозити домаћих банака укључују негативну обрачунату накнаду по основу политике обавезне резерве у износу од 894 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2022. године (31. децембар 2021: укључивали су негативну обрачунату накнаду у износу од 2.498 хиљада КМ).

Основицу за обрачун обавезне резерве домаћих банака чине депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства изражена.

Централна банка дефинише јединствену стопу обавезне резерве коју примјењује на основицу обавезне резерве једнако за све домаће банке. Стопа обавезне резерве износи 10% на датуме извјештавања.

Износи изнад обавезне резерве су депозити домаћих банака које оне држе на својим рачунима резерви. Централна банка обрачунава негативну стопу накнаде на износе тих средстава. Више информација о политици за обрачун стопе накнаде на депозите домаћих банака у извјештајним периодима је дато у напоменама 22 и 39.

19. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Буџетски депозити институција БиХ	560.390	693.533
Депозити осталих јавних институција	272.721	304.875
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	125.108	279.323
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	26	151.711
Депозити-спољни дуг БиХ	-	154
УКУПНО	958.245	1.429.596

20. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на резервисања за отпремнине и јубиларне награде запосленим те резервисања за потенцијалне обавезе по основу судских спорова. На датуме извјештавања, Централна банка нема резервисања по основу судских спорова.

Промјене у резервисањима су приказане у сљедећим табелама:

				2022.
У хиљадама КМ	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.373	33	1.406
Ослобађање резервација	-	(398)	-	(398)
Повећање у резервацијама	-	58	13	71
Укупно признато у добит или губитак	-	(340)	13	(327)
Плаћени износи	-	(173)	(9)	(182)
На дан 31. децембар	-	860	37	897

				2021.
У хиљадама КМ	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.414	-	1.414
Ослобађање резервација	-	(105)	-	(105)
Повећање у резервацијама	-	243	33	276
Укупно признато у добит или губитак	-	138	33	171
Плаћени износи	-	(179)	-	(179)
На дан 31. децембар	-	1.373	33	1.406

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. На датуме извјештавања, Централна банка оспорава те тужбе и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Преузете обавезе

На датуме извјештавања, Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

21. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у следећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (напомена 37)	2.268	2.242
Добављачи	1.322	1.560
Депозити Свјетске банке	315	89
Обрачунате, а нефактурисане обавезе	101	4.114
Остале разне финансијске обавезе	17	18
Укупно остале финансијске обавезе	4.023	8.023
Нефинансијске обавезе по разним основама	229	87
Наплаћени и одложени приходи	49	52
Укупно остале нефинансијске обавезе	278	139
УКУПНО	4.301	8.162

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Каматни приходи по основу:		
Ефеката негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих банака	25.205	22.218
Депозита код иностраних банака	23.031	1
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	21.900	33.346
Дужничких инструмената по амортизованом трошку (напомена 12)	8.669	-
Специјалних права вучења у ММФ-у	27	3
Укупно	78.832	55.568
Каматни расходи по основу:		
Ефеката негативних каматних стопа за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	(26.880)	(25.884)
Ефеката негативних каматних стопа за депозите код иностраних банака	(12.146)	(19.536)
Укупно	(39.026)	(45.420)
Нето каматни приходи	39.806	10.148

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Укупни каматни и сродни приходи и расходи по класама каматоносних финансијских инструмента су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
1. Финансијска имовина по амортизованом трошку		
<i>Каматни приходи по основу:</i>		
Депозита код иностраних банака	23.031	1
Дужничких инструмената по амортизованом трошку	8.669	-
Специјалних права вучења у ММФ-у	27	3
	<u>31.727</u>	<u>4</u>
<i>Каматни расходи по основу:</i>		
Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака	(12.146)	(19.536)
	<u>(12.146)</u>	<u>(19.536)</u>
Укупно	19.581	(19.532)
2. Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		
Каматни приходи по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	21.900	33.346
Ефекти негативних каматних стопа на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(26.880)	(25.884)
Укупно	(4.980)	7.462
3. Финансијске обавезе по амортизованом трошку		
Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих банака	25.205	22.218
Укупно	25.205	22.218
Нето каматни приходи	39.806	10.148

Основицу за обрачун расхода од камата односно ефеката негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих банака генерише укупан износ депозита домаћих банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа средстава обавезне резерве и износа средстава изнад обавезне резерве.

Централна банка не обрачунава накнаду на износ средстава обавезне резерве по основу основице у домаћој валути. Накнада се обрачунава на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама и основице у домаћој валути са валутном клаузулом. Накнада се обрачунава и на износ средстава изнад обавезне резерве.

У периоду 1.1. - 31.8.2022. године, стопе накнада Централне банке су везане за износ каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а, с тим да се стопа накнаде на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама и основице у домаћој валути са валутном клаузулом додатно умањује за 10 базних поена, а на износ средстава изнад обавезне резерве за 25 базних поена. У периоду 1.9. - 31.12.2022. године негативне стопе накнада су фиксно одређене и износе 10 базних поена на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама и основице у домаћој валути са валутном клаузулом и 25 базних поена на износ средстава изнад обавезне резерве.

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

У периоду 1.1. - 31.5.2021. године, Централна банка је примјењивала стопу накнаде само на износ средстава изнад обавезне резерве која је била једнака каматној стопи на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а. У периоду 1.6. - 31.12.2021. године, Централна банка је почела обрачунавати стопу накнаде и на износ средстава обавезне резерве умањену за 10 базних поена, док се стопа накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве није мијењала.

За више информација о каматним стопама на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а погледати напомене 3.13. и 6.

Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама, основице у домаћој валути с валутном клаузулом и средстава изнад обавезне резерве. Током извјештајних периода негативне стопе накнада Централне банке износе:

Основица за обрачун накнаде	Стопа накнаде Централне банке за период	
2022.		
Средства обавезне резерве	1.1. - 31.7.	1.8. - 31.12.
Основица у домаћој валути	0,00%	0,00%
Основица у страним валутама	(0,60%)	(0,10%)
Основица у домаћој валути са валутном клаузулом	(0,60%)	(0,10%)
Средства изнад обавезне резерве	(0,75%)	(0,25%)
2021.		
Средства обавезне резерве	1.1. - 31.5.	1.6. - 31.12.
Основица у домаћој валути	0,00%	0,00%
Основица у страним валутама	0,00%	(0,60%)
Основица у домаћој валути са валутном клаузулом	0,00%	(0,60%)
Средства изнад обавезне резерве	(0,50%)	(0,50%)

Висине стопа накнада које Централна банка примјењује по питању инструмента обавезне резерве су одређене искључиво за покриће њених опортунитетних трошкова који су настајали по основу држања депонованих средстава домаћих банака и у сврху јачања домаће валуте, а посљедица су изложености Централне банке негативним каматним стопама на финансијским тржиштима током већег дијела 2022. године. Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у напомени 18.

Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих банака укључују приходе по основу средстава изнад обавезних резерви у износу од 19.985 хиљада КМ и приходе по основу средстава на обавезне резерве у износу од 5.220 хиљада КМ за 2022. годину (2021: 17.422 хиљаде КМ по основу средстава изнад обавезних резерви и 4.796 хиљада КМ по основу средстава обавезних резерви).

22. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа и приноса обрачунатих на депозите код иностраних банака и дужничке инструменте, а које се, у складу с актуелним тржишним условима и дозвољеним законским захтјевима за инвестирање девизних резерви Централне банке, нису могле избјећи. Током 2022. године дошло је до преласка из зоне негативних каматних стопа депозита код иностраних банака и приноса на дужничке инструменте у позитивну зону. За више информација погледати напомену 3.13.

На дан 31. децембар 2022. године сви депозити код иностраних банака су инвестирани под позитивним каматним стопама.

Наредна табела приказује износе каматних прихода и ефекте негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака са аналитичким приказом припадајућих износа у зависности од типа орочења:

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2022.	2021.
Каматни приходи		
Орочени депозити	19.585	-
Депозити по виђењу	3.446	1
Укупно	23.031	1
Каматни расходи		
Орочени депозити	(10.147)	(15.815)
Депозити по виђењу	(1.999)	(3.721)
Укупно	(12.146)	(19.536)
Нето каматни приходи	10.885	(19.535)

23. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2022.	2021.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
услуга за домаће банке	20.969	18.759
услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.735	2.211
Укупно	22.704	20.970
Расходи од накнада и провизија по основу:		
чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(749)	(777)
трансакција са банкама у иностранству	(36)	(29)
осталих расхода од накнада и провизија	(6)	(7)
Укупно	(791)	(813)
Нето приходи од накнада и провизија	21.913	20.157

23. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА (НАСТАВАК)

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге (напомена 3.9). Приходи од накнада и провизија за домаће банке се доминантно генеришу по основу трансакција у систему бруто поравнања у реалном времену и у жиро клиринг систему. Више информација о функционисању платних система је објављено у напомени 38.

24. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ (ГУБИЦИ) / ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2022.	2021.
Реализовани добити	20.145	6.476
Реализовани губити	(83.615)	(1.527)
УКУПНО	(63.470)	4.949

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте су приказани у напомени 6.1.1.

25. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ МОНЕТАРНОГ ЗЛАТА

Добити који произлазе из промјена фер вриједности монетарног злата, а који су признати у оквиру остале свеобухватне добити на позицији резерви фер вриједности за монетарно злато, признају се као реализовани добити у оквиру рачуна добити или губитка на датум продаје. Нето реализовани добити од продаје 48.000 унци монетарног злата извршене током 2022. године износе 60.014 хиљада КМ.

26. НЕТО (ГУБИЦИ) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2022.	2021.
Нето нерелизоване (губити) од курсних разлика	(150)	(670)
Нето реализовани добити од курсних разлика	108	184
УКУПНО	(42)	(486)

27. НЕТО УМАЊЕЊЕ ВРИЈЕДНОСТИ НА ФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Нето (повећање) по основу умањења вриједности на депозите код иностраних банака	(937)	(106)
Нето (повећање) / отпуштање по основу умањења вриједности на специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Нето отпуштање / (повећање) по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	239	(330)
Нето (повећање) по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте по амортизованом трошку	(225)	-
Нето (повећање) / отпуштање по основу умањења вриједности на осталу финансијску имовину	(1)	10
УКУПНО	(924)	(426)

Више информација о износима укупних добитака и губитака по основу отпуштања и повећања очекиваних кредитних губитака у извјештајним периодима је објављено у напомени 6.1.1.

28. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Приход од дивиденде	721	1.297
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	61	4
Остали разни приходи	68	101
УКУПНО	850	1.402

Током 2022. године Централна банка је примила дивиденду по основу акција BIS-а у износу од 721 хиљаде КМ (2021: 1.297 хиљада КМ). У упоредном извјештајном периоду, примљена дивиденда се састојала од редовне дивиденде и додатка на дивиденду по акцији. За више информација погледати напомену 16.

29. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Плате	10.499	10.678
Доприноси и друге накнаде на плате	5.874	6.090
Остала примања запослених	2.025	2.089
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	551	641
Укупно	18.949	19.498
Нето (отпуштање) / повећање у резервацијама за отпремнине и јубиларне награде запосленим (напомена 20)	(327)	171
УКУПНО	18.622	19.669

Трошкови запослених укључују 3.637 хиљада КМ (2021: 3.756 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Просјечан број запослених износи 352 за 2022. годину (2021: 368).

За обрачун резервација за отпремнине и јубиларне награде запосленим кориштена је дисконтна стопа од 4% (2021: 2%).

30. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Трошкови одржавања платних система	1.691	1.713
Режијски трошкови	913	957
Трошкови ИТ инфраструктуре	896	878
Трошкови приступа званичним сервисима	751	681
Трошкови одржавања дугорочне имовине	520	470
Остали административни и оперативни трошкови	2.220	1.815
УКУПНО	6.991	6.514

31. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНИЦА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2022.	2021.
Трошкови производње и дизајна новчаница	2.128	2.767
Трошкови производње и дизајна кованица	1.604	1.376
УКУПНО	3.732	4.143

32. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ

Расподјела нето добити Централне банке врши се сагласно Закону о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критеријуми расподјеле нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критеријум да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2022. години износио је 3,67% (2021: 3,66%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за 2022. годину у износу од 25.899 хиљада КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Централне банке (2021: укупна нето добит за 2021. годину у износу од 2.897 хиљада КМ је била алоцирана у генералне резерве (задржану добит) Централне банке).

2022.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.611.729
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	573.100
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,67%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	25.899
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	25.899

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.611.729
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	598.999
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,84%

2021.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.573.031
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	570.203
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,66%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	2.897
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	2.897

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.573.031
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	573.100
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,68%

33. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у следећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Почетни капитал	25.000	25.000
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	(143.005)	158.914
Резерве фер вриједности за монетарно злато	58.111	98.129
Остале резерве	31.300	31.300
Генералне резерве (задржана добит)	573.999	548.100
УКУПНО	545.405	861.443

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности се односе на:

- Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато и представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања.
- Резервације за очекиване кредитне губитке и односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати напомену 6.1.1.

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- Резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ по основу новчаних донација примљених од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке.
- Средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати напомену 16).

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето профита или губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

На дан 31. децембар 2022. године дошло је до пада капитала Централне банке у односу на капитал на дан 31. децембар 2021. године услед измијењених околности у којима се одвијало пословање Централне банке. За више информација погледати напомену 3.13. Пад резерви фер вриједности је одраз промјена тржишних цијена дужничких инструмената Централне банке и не повлачи никакав стварни губитак за Централну банку нити угрожава наплату уговорних новчаних токова по основу дужничких инструмената током њиховог држања. На датум извјештавања, ниво капитализованости Централне банке је довољно висок да може апсорбовати привремене порасте тржишних приноса и/или падове тржишне цијене злата у портфељу девизних резерви. За више информација о управљању кредитним ризиком Централне банке погледати напомену 6.1.2.

34. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
У хиљадама КМ		
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	5.646.221	2.162.164
Девизни депозити по виђењу	1.628.560	1.353.272
Готовина у страним валутама	572.020	469.585
Специјална права вучења у ММФ-у	149	1.881
Жиро рачуни	1.435	682
Укупно	7.848.385	3.987.584
Умањење вриједности	(1.752)	(858)
УКУПНО	7.846.633	3.986.726

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

	2022.	2021.
У хиљадама КМ		
На дан 1. јануар	858	674
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	927	214
Девизни депозити по виђењу	(33)	(30)
Готовина у страним валутама	-	-
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Жиро рачуни	-	-
На дан 31. децембар	1.752	858

35. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен у складу са Законом о Централној банци, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и институцијама БиХ представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе БиХ и других институција БиХ. Централна банка прима депозите од државе БиХ и других јавних агенција које је одредило Предсједништво БиХ и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

Трансакције са државом и институцијама БиХ приказане су у следећим табелама:

35. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2022. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	30	3	11	44
УКУПНО	30	3	11	44
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	423.902	230.883	202.588	857.373
Остале обавезе	-	-	1	1
УКУПНО	423.902	230.883	202.589	857.374

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2021. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	62	31	23	116
УКУПНО	62	31	23	116
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	917.836	287.313	163.300	1.368.449
Остале обавезе	-	-	1	1
УКУПНО	917.836	287.313	163.301	1.368.450

Остварени приходи са државом и институцијама БиХ су приказани у следећој табели:

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ

	2022.	2021.
Приходи од накнада и провизија		
Министарство финансија и трезора БиХ	129	393
Управа за индиректно опорезивање БиХ	122	140
Агенција за осигурање депозита БиХ	54	183
УКУПНО	305	716

35. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и институције БиХ који се воде у пословним књигама Централне банке ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у напоменама 36 и 37.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

У складу са МРС-ом 24, повезаним лицима се сматрају чланови кључног руководства, блиски чланови породица чланова кључног руководства и друштва под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2022. години износиле су 1.005 хиљада КМ, од чега се 631 хиљаду КМ односило на плате и остале накнаде, а 374 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2021. години укупан износ од 918 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 574 хиљада КМ, а 344 хиљаде КМ на порезе и доприносе).

36. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Такође, ванбилансни депозити садрже девизне рачуне институција БиХ и агенција, као и домаћих банака, за које Централна банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Депозити Савјета министара БиХ за буџет институција БиХ	197.946	1.567
Депозити Савјета министара БиХ за сервисирање спољног дуга БиХ	9.367	6.923
Остали депозити Савјета министара	294	271
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	47	44
Укупно	207.654	8.805
Средства Агенције за осигурање депозита БиХ	20.985	40.910
Укупно	20.985	40.910
Депозитни рачуни домаћих банака	18.537	7.628
Депозити – пензије из Њемачке	348	72
Укупно	18.885	7.700
УКУПНО	247.524	57.415

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На дан 31. децембар 2022. године ова средства укупно износе 207.654 хиљада КМ (2021: 8.805 хиљада КМ).

36. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ (НАСТАВАК)

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласе на Централну банку. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset Managera. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

37. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са потписаним споразумима између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такође обезбјеђује услуге чувања харија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФа.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такође каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

37. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, како је приказано наредном табелом:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2022.	31. децембар 2021.
Квота	649.867	641.864
Специјална права вучења у ММФ-у	149	1.881
УКУПНО ИМОВИНА	650.016	643.745
ММФ-ов рачун бр. 1	1.625	1.605
ММФ-ов рачун бр. 2	643	637
Хартије од вриједности	1.543.253	1.562.617
Алокација SDR	1.017.117	1.004.591
Обрачуната камата на алокацију SDR	4.669	92
Рачуни плативих трошкова	5.610	1.627
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	2.572.917	2.571.169
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ у ММФ-у	1.922.901	1.927.424

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

38. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жиро клиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка. Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

38. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би обезбиједила континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке у Бањој Луци.

Надгледање и развој платних система

Централна банка је у 2022. години усвојила акте за надгледање функционисања платних система. Централна банка функцијом надгледања платних система врши активности мониторинга платних система, те процјену усклађености функционисања платних система у односу на принципе за функционисање платних система које примјењује Централна банка, као и прописе других релевантних међународних институција којима се уређују захтјеви за надгледање платних система. Централна банка примјењује принципе и одговорности дефинисане „Принципима за инфраструктуру финансијског тржишта“ које је донио Одбор за платни систем и систем поравнања BIS-а (CPSS) и Међународна организација комисија за хартије од вриједности (IOSCO). Активностима процјене усклађености платних система, те мониторингом система се подстиче сигурност и ефикасност функционисања платних система и несметано обављање међубанкарског платног промета у БиХ, те на тај начин Централна банка директно потпомаже одржавање финансијске стабилности у БиХ.

Такође, Централна банка кроз развојну функцију платних система активно учествује у припремним и фазама имплементације које се односе на иновације у платним системима и анализира њихов утицај на економију БиХ, те утицај на циљеве јавне политике сигурних и ефикасних платних система.

39. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Предсједништво БиХ није извршило именовање новог сазива Управног одбора Централне банке до датума одобрења ових финансијских извјештаја.

Од 1. јануара 2023. године Централна банка на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути обрачунава и исплаћује накнаду домаћим банкама по стопи од 25 базних поена, а на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути са валутном клаузулом обрачунава и исплаћује накнаду домаћим банкама по стопи од 10 базних поена. На средства изнад обавезне резерве накнада се не обрачунава.

Ова промјена је извршена с циљем усклађивања са политиком ЕЦБ-а и ублажавања утицаја раста каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код ЕЦБ-а на пословање банака у БиХ.

Осим горе наведеног, у периоду између 31. децембра 2022. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.